

andere ker-
lecten ook bij
ven; — dan
el rationeeler
te geven, en
ven aan zijn
huisgenooten
verzorgd zijn,
n.
grote Refor-
aken in de
gewest als
andinavische
de hogere
bleef Luther
weging, maar
ig in handen
p hun macht
middel zagen,
an één wijze
h te onttrek-
te reageeren
atie eerst op
alde alzo op
ogere kringen
name in de
g en gisting
g, en onder
straks in den
sloeg; maar
de kerkelijke
jeen geest der
chts te vaster
er volksman
lf tegen deze
p de lijn van
t einde was,
er twee mach-
lands vorst
piscopus), en
ke hiërarchie
van de leeren
verstand: n-
der dat van
sonaat enig-
men.
in de Luther-
beginsel zit
diep in, dat
er zijn opper-
vrijheid der
edige pleitbe-
dels in onge-
werd afgezet,
ging liet in
t. landen, dank
ing die ze
besef van
ruk van adel
de minder
gezag aan
n.
e Reformatie
tot het volle
gekomen.
tegen. Het
ook bedoeld,
enlijke actie
en gewonen
nannen van
k aan, maar
de kracht,
het later ge-
achtergrond
Reformatie
ten onzent,
vol, in haar
tand tegen
heid hebben
opside hier
de bediening
onaat hier in
choonste tij-
te lande de
onze burger-
s volke
dit schoone
n van lieve-
terd, en is de
te Overheid
en dat de
oben, en dat
il moet ge-
gedrongen.
at men het
dagteekent
kerken, tot
peloos was
eische practi-
te van 1816,
kon geent
n gevolgen
nu de theo-
onzer twee
l, bijna uit-
terkomst is
ologie heeft
geest inge-
tegen den
andsch-Cal-

ze bij een vroegeren strijd, toen het om den
Bijbel of de schoolging, zich nauwelijks roer-
den, en elke politieke bemoeiing als in strijd
met het ambt beschouwd, terwijl ze thans,
nu het er om te doen is, om de machten
in kerk en staat tegen het volk te steunen,
hun ambt juist als aangewezen beschouwen,
om zoo ijerig mogelijk op te treden.
Andere motieven mogen medewerken;
maar dit is het diepste *motief*, al is het
dat zij er zich zelven niet van bewust zijn.

Gasten bij het heilig Avondmaal.

Men vraagt ons, of ook niet-leden der
kerk ten heilig Avondmaal mogen worden
toegelaten, en ons antwoord hierop is, dat
dit in den regel niet kan.
Van de twee Sacramenten is de heilige
Doopt het Sacrament van de algemeene
kerk, dat onder alle kerken Christi zijn
waarde behoudt, maar juist het heilig
Avondmaal het Sacrament, dat confession-
neel scheidt.
Daarvoor geldt als regel, dat men ten
Avondmaal niet mag toelaten, wie niet tot
eenzelde kerkgenootschap behooren.
Dit laatste is dan natuurlijk zoo op te
vatten, dat hieronder ook gerekend worden
alle personen, die ten Avondmaal zijn
toegelaten in elke kerk die met onze
kerk in kerkverband leeft; mits dit blijke.
Alsook, dat broeders uit andere landen,
die hier tijdelijk vertoeven, en die in hun
eigen land behooren tot een kerk, waar
meé onze kerken in correspondentie staan,
insgelijks als gasten en broeders ontvangen
worden.
Soms echter gingen de kerken der Re-
formatie nog verder, en meermalen zijn
ook broeders uit Lutherse landen in een
Gereformeerde kerk, of uit Gereformeerde
landen in een Lutherse kerk, ter betoo-
ning van den broederband in Christus, aan
het heilig Avondmaal toegelaten.
Dit laatste echter bleef steeds hooge uit-
zondering, en kan in de gewone practijk
niet wel worden aanbevolen, overmits de
de wijze van het Avondmaal te bedienen
veel uiteenloopt, en vooral het formulier
van het heilig Avondmaal in beide kerken
te zeer afwijkt, om geen stuiting te
geven.
Wat men in Duitschland met de *Union*
in dit opzicht heeft beproefd, strekte slechts
om de Gereformeerde kerken te vernietigen
en allengs Lutherse te maken.

Uit Soerabaja.

Gelijk men weet, is er niet alleen te Bata-
via, maar evenzoo te Soerabaja, als uit-
vloei van de kerkelijke Zending der vro-
gere Christelijke Gereformeerde kerken op
Java, een Gereformeerde kerkeraad opge-
treden.
Nadat nu kapitein Idenburg zoo vriende-
lijk was, ons kort geleden in te lichten over
de kerk van Batavia, doet thans de heer
A. Bolwijn, ongevraagd hetzelfde voor die
van Soerabaja.
Zijn schrijven zij hiermee ter kennis
van onze lezers gebracht.
Het luidt als volgt:
Hoogachtbare Redacteur!
In aansluiting bij de mededeeling van den
WelEd. Gestr. Heer W. F. Idenburg, zie *Herant*
No. 839 en tegen het artikel in de *Zuid-Hollan-
dische Kerkbode* van Ds. Sikkel, wiens toorn over
de splitsing van den dienst in de Gereformeerde
kerken te Batavia en te Soerabaja lichter te
vergeven is dan de min juiste mededeelingen
die op de J. synodale vergadering schijnen ver-
sterkt te zijn, zij het mij vergund hier, voor wat
de Gereformeerde Kerk te Soerabaja betreft, een
volledige mededeeling van feiten te laten volgen.
Geloovende, dat gij hierin een antwoord op uwe
vragen zult vinden, die ik in b.g. nummer van
de *Herant* ook aan mij acht gericht, hoop ik
tevens, dat wat er overigens wordt vermeld n-
ook wetenswaardig moge voorkomen.
Wat zijn dan feiten te Soerabaja? — dat het
Evangelie door mij en één mijner helpers drie-
maal per week in 't Maleisch gepredikt wordt,
tweemaal in de Kampong en eenmaal in de
Kerk, waarin ook wekelijks éénmaal in 't Hol-
landsch gepredikt wordt; dat we twee Zondags-
scholen hebben, één Hollandsche en één
Javaneische, welke laatste door ± 40 kinderen
geregeld bezocht wordt; één dagschool met ± 90
Javaneische kinderen, waar elke week gedurende
30 uren onderwijs wordt gegeven; dat mijne
helpers dagelijks en ik zelf zooveel mogelijk
evangelisatoren onder Mohammedanen en Hei-
denen; dat hier één Hollandsch-Javaneisch,
Chineesche Gemeente is met één Kerkeraad,
om aller belangen te behartigen; dat het Evan-
gelie in 't Hollandsch en in 't Maleisch ge-
predikt wordt, niet om Javanen of Chinezen van
Europeaan te scheiden, maar om beiden te be-
reiken; dat om deze reden ook de sacramenten
in beide talen bediend worden; dat er in de Gere-
formeerde Kerk alhier slechts één Maleier is,
die Hollandsch verstaat en altijd in beide diensten
tegenwoordig is; dat de overige Indische
Christenen der Kerk niet bezoeken, als er in
't Hollandsch gepredikt wordt, maar bijna zonder
uitzondering getrouw, wanneer er in 't Maleisch
gesproken wordt; dat menig Europeesch Christen
met Javanen naar Gods huis gaat, en niet hen
aan den diens des Heeren aanzit.
Er is echter meer. Ongerekend het salaris
voor twee helpers ad f 60.— per maand, heeft
de Gereformeerde Kerk te Soerabaja van de
vroegere Zendingcommissie en van de huidige
Deputaten nog nooit één cent voor het eigen-
lijke zendingswerk ontvangen. Wel is er dik-
wijls om gevraagd, maar nooit werd iets ge-
zonden; zelfs bleven de aanvragen onbeantwoord.
En wat heeft de Gereformeerde Kerk alhier ook
in dit opzicht gedaan? — Zij heeft van haar
eigen geld een degelijk huis in de Kampong
gekocht en daarnaast een flinke school laten
bouwen, uitsluitend ten dienste van het eigen-
lijke zendingswerk onder de Mohammedanen, en
daarvoor een uitgave getrouwt van circa f 1500.—, z-
ook heeft zij al gedurende eenige jaren het
tractement der helpers met f 10 per maand
moeten verhoogen, en van haar eigen geld bij-
betaald. En om nu niet te gewagen van armen-

hulp en medischen bijstand ten behoeve van
Inlanders, zij nog alleen vermeld, dat de tegen-
woordige nieuwe Kerk zowel voor Javanen en
Chinezen is als voor Europeanen.
Met heilbede
Uw geringe br. in Christus,
A. BOLWIJN.
Soerabaja, 3 April 1894.
Ook voor deze mededeeling zijn we er-
kentlijk.
Slechts op één punt hadden we gaarne
nadere mededeeling gehad.
Indien het heilig Avondmaal stipt over-
eenkomstig het formulier onzer kerken be-
diend wordt, kan dit natuurlijk zeer wel aan
eenzelde diens in twee talen geschieden.
Bedoelt nu de heer Bolwijn, dat dit ook
zoo geschiedt, of wel, houdt men te Soerabaja
afzonderlijk Avondmaal voor Europeanen
en Javanen?
Ons dunkt toch, waar, ter oorzaak van
de taal, de predikatie scheiding maakt, kan
en moet juist bij het heilig Avondmaal de
eenheid der gemeente uitkomen.
Zulk een bediening van het Avondmaal
in twee talen aan één diens greep herhaal-
delijk plaats, en loopt uitnemend.
Doch overigens blijkt nu duidelijk, dat
ook te Soerabaja alleen *noodzakelijkheid* tot
zekere splitsing heeft geleid.
Dit nu verheugt ons.
Minder aangenaam deed ons een tweede
schrijven van den kerkeraad te Soerabaja
aan, gericht als een protest aan de eerst-
volgende Synode tegen de besluiten te Dor-
drecht, in zake den heer Van Alphen ge-
noemen.
Dit protest luidt als volgt:
PROTEST
van den raad der Gereformeerde Kerk
te Soerabaja tegen br. v. Alphen's
losmaking van de zending door
Deputaten en synode der Gerefor-
meerde Kerken in Nederland.
WelEerwaarde Broeders!
De raad der Gereformeerde Kerk te Soerabaja
brengt door dezen ter kennis van de a.s. synode
der Gereformeerde Kerken in Nederland:
1. dat v. n. raad, kennis dragende van de
schriftelijke machting van de vroegere Alge-
meene Zendingcommissie der Christelijke
Gereformeerde Kerk in Nederland aan br.
Van Alphen, om te Waingapoe een school
te openen; en, dat die commissie ten be-
hoeve der school in zake salaris en meub-
lair etc. nooit één cent heeft uitgekeerd, en
toch gedurende achttien maanden de school
ten laste van br. v. Alphen heeft aangehou-
den, welke broeder zich daarvoor een uig-
ave van over de f 400.— heeft moeten ge-
troosten, tengevolge waarvan hij met zijn
talrijk gezin in groote finantieel moeilij-
heden werd gewikkeld, zulk een gedrag van
Zendingcommissie en huidige Deputaten zeer
ernstig afkeurt.
2. dat de onslagbrief van Deputaten aan br.
Van Alphen in zijne vergadering is voorge-
lezen, waarvan inzonderheid de motieven,
die Deputaten tot br. Van Alphen's losma-
king van de zending hebben geleid, zijn
overwogen; en, ofschoon met beving aarselt
toch de kerkeraad niet, die motieven geheel
ongegrond te verklaren. Gaarne wil hij
hiervan nadere verklaring geven, en doet
hij door de volgende opmerkingen:
a. op onzeker vermoeden en op het getuigenis
van zich schijnhoudende en niet bij name
genoemde personen hebben Deputaten br.
v. Alphen van de zending losgemaakt, wat
zijn oordeel in zich draagt;
b. Deputaten zijn tot br. v. Alphen's losmaking
van de zending overgegaan zonder hem
alvorens gewaarschuwd en tot verantwoord-
te hebben opgeroepen;
c. de beschuldiging tegen br. v. Alphen inge-
bracht, is door Deputaten geaccepteerd, doch,
voor zoo verre bekend, is niet één ambts-
drager der Gereformeerde Kerken in Indië
in deze zaak gehoord;
d. de beschuldigingen 1, 2 en 3 van Deputaten
jegens br. Van Alphen zijn onredelijk en
geheel onwaar. *Onredelijk*, omdat br. v.
Alphen op Soemba drie vreemde talen tegelij-
k moest aanleeren; en *onwaar*, wijl hij
het Maleisch redelijk wel spreekt, en van
het Soembaneesch een niet onbelangrijke
studie heeft gemaakt, waarvan hij de stukken
kan overleggen;
e. het eerste gedeelte van beschuldiging 4 mag
br. Van Alphen zich tot een eere rekenen,
wjl hij niet alleen dienaar des evangelies is,
maar ook man en vader, in welke beide
laatste betrekkingen hij eerst dienst getrouw
te zijn, om zich als evangeliedenaar een
waardig voorbeeld voor anderen te betoonen.
Hiermede vervalt dan vanzelf het laatste
gedeelte van beschuldiging 4. En in hoe-
verre er verontschuldiging voor de be-
schuldigingen 5 en 6 zijn aan te voeren,
blijve aan het oordeel van Deputaten over-
gelaten;
f. op br. Van Alphen's leer en wandel is niets
aan te merken. Staande de synode is dit
ook bij monde van Ds. Donner gezegd, en
daarna in Bazuin en Mostaardzaal voor
het publiek herhaald; en toch hebben Deputa-
ten niet geschroomd hem te behandelen
als ware hij een grove zondaar; welke han-
delwijze van Deputaten geheel in strijd is
met Art. 8a onzer kerkenorde.
Al deze opmerkingen zijn den kerkeraad
zooveel redden, om br. Van Alphen's losmaking
van onze zending, een *misstap* van Deputaten
en synode te noemen; en raadt hij met alle be-
schcheidenheid doch met den drang der liefde zoo
der synode als den Deputaten aan ernstige
pogingen aan te wenden dezen misstap te her-
stellen en br. v. Alphen, die in het openbaar
zoo diep beledigd en gekrenkt is, publiekelijk
eer en ambt terug te geven.
*De raad der Gereformeerde Kerk
te Soerabaja.*
A. BOLWIJN.
HUIJNEMAN JH.
Aan de synode der Gerefor-
meerde Kerken in Neder-
land.
Op dit stuk kunnen we natuurlijk niet
ingaan. Het kan pas dienen tegen 1896.
Er is dus tijd tot onderzoek en nadenken.
Slechts zooveel zij opgemerkt, dat ook
uit dit incident weer blijkt, hoe noodzake-
lijk het is, in Indië zelf zeker verband in

het werk der Zending, met onze daar ge-
vestigde kerken te hebben.
Zooals het dusver liep, ligt er in zulk
een besluit als te Dordrecht allicht moest
genomen worden, altijd iets onbevredigends,
overmits de gewone gang van de kerkelijke
procedure niet te volgen was.
Voor Koolwijk's Scholen.
Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS, van A. B.
te Putten f 5.
Nit de Pers.
Naar aanleiding van het vonnis door den
rechter in zake de Beheersquaestie te St. Anna
Parochie gewezen, schrijft Ds. Van Schelven in
de *Amst. Kerkbode* dit:
Eenige maanden geleden behelsden de nieuws-
bladen het bericht, dat de kerk der Hervormden
te Sint Anna Parochie in Friesland was afgestaan
aan de socialisten, om aldaar een bijeenkomst te
houden.
Natuurlijk welte dat verzet van de zijde der
synodale besturen.
Wel zijn er ettelijke socialistische predikanten
in dienst van het Hervormde Genootschap; men denke
slechts aan de heeren Bax en Tenhof en anderen;
maar overigens is men van het socialisme nog niet
gediend en schuilt men veel meer in den tegenover-
gestelden hoek, om uit vrees voor dit kwaad in de
meest starre behoudzucht heil te zoeken.
Men maakte zich dan ook op om den mannen,
die de deuren van dat kerkgebouw voor de social-
isten hadden geopend, op de vingers te tikken;
en zoo werden die kerkvoogden vermaand zulke
niet meer te doen.
Nu waren daar heeren echter zelf, althans in
hun meerderheid, socialistisch; geen wonder dus, dat
zij zamen op middelen om het dreigend gevaar te
ontgaan.
Zij sloegen daartoe den weg in van wijziging
van het reglement; daar men vrij beheer heeft, berust
de beslissing over wat in dat reglement staan zal,
bij de stemgerechtigde leden der gemeente.
Aan dezen werd nu voorgelegd de invoeging in
dat reglement van de bepaling, dat indien een der
kerkvoogden door eenige kerkelijke censuur werd
getroffen, zulke geen invloed zou hebben op zijn
optreden als beheerder van de goederen der ge-
meente.
Door de meerderheid der stemgerechtigde leden
werd deze bepaling goedgekeurd; en nu gingen
kerkvoogden voort met het kerkgebouw te geven
voor het zoo even vermeldde doel.
De kerkelijke besturen lieten het daarbij echter
niet zitten; censuur werd uitgesproken tegen hen
die den socialistischen hulpe boden, door 't classicaal
bestuur, waaronder Sint Anna Parochie staat.
Nu meende men deze mannen ook als kerkvoog-
den te kunnen verwijderen; met behulp van de
minderheid der stemgerechtigde leden werd een
nieuw college van kerkvoogden geformeerd; dit
college constitueerde zich en eischte toen van de
oude kerkvoogden op de goederen der hervormde
gemeente.
Dere heeren beriepen zich echter op de regeling
voor het beheer voor Sint Anna Parochie vastge-
steld in den wettelijken vorm; ook op de nieuwe
bepaling, dat kerkelijke censuur geen gevolgen zou
hebben voor het beheer; en weigerden dienenge-
volge aan den gestelden eisch gevolg te geven.
Zoo kwam de zaak voor den burgerlijken rechter.
Dere echele geschiedenis wekt eigenaardige her-
inneringen op bij vele Gereformeerden te Am-
sterdam.
Denk de prediking van de socialistische leerstel-
lingen er uit weg en stel er voor in de plaats
de handhaving van de aloude bejelden der kerken
bij de reformatie der twaalfde eeuw herboren; en
men heeft zoo eenigzins iets als de geschiedenis in
1886 en 1887 alhier doorleefd.
Men weet dan ook, dat de Gereformeerden toen
gepoogd hebben het recht der plaatselijke kerk in
beheersaangelegenheden te handhaven tegen een
ingedrongen bestuur, door te bepalen, dat kerkelij-
ke censuur geen invloed zou hebben op het be-
heer der kerkelijke goederen.
Hoe dat toen gegaan is, weten de meesten on-
zer nog levendig genoeg; om de vraag van wat in
die regeling stond, heeft men zich niet bekommerd,
en de politie werd, gebruikt om, onder dat de
rechtvaardig uitgemaakt was, de synodalen bij te
staan.
Een dergelijk liberalisme als dan van 1834 en
volgende jaren was toen aan het woord.
Toen is reeds geprotesteerd, dat, evenals de prak-
tijk van 1834 nu door allen veroordeeld wordt,
welk een gericht zou gaan over het bedrijf van
1886 en 1887.
Er schijnt nu reeds eenige kentering te komen
in de meningen dienaangaande; althans in het
proces over Sint Anna Parochie is de merkwaa-
digheid gevallen, dat de synodale kerkvoogden
in het ongelijk zijn gesteld; en dus de andere, hoe-
wel gecensureerd, toch het beheer kunnen blijven
voeren.
En nog merkwaaardiger is, dat in de kerkelijke
courant een synodaal hoogleraar openlijk uitsprekt,
dat deze uitspraak volkomen juist is en op haar
geen inspraak kan gemaakt.
Wij vermenen dat met belangstelling; natuurlijk
niet met het oog op de kwestie der kerkelijke
goederen; wel; die rust nu en niemand kan zeggen,
of zij ooit naar den eisch des rechts zal worden
opgelost.
Wij doen dat echter wel met het oog op de
oorsellevellingen, waaraan de mannen die toen op-
traden hebben blootgestaan; wij behoeven de toen
gebruikte woorden niet te herhalen, overtuigd dat
velen niet anders dan met schaamte kunnen terug-
denken aan wat toen bij hen over de lippen is
gekomen.
Immers nu blijkt dan toch, dat de toen door de
Gereformeerden behoudene rechtsbeschouwing noch
dwaas noch onredelijk was; zoo worden dan de
Gereformeerden gereinigd van den smaad hun toen
aangedaan.
Wel wekt het dan verbazing, dat de vonnissen
in die dagen zulk een anderen geest ademen dan
dit nu gewesene.
Daarbij mag mindere bekendheid met het Gere-
formeerde kerkrecht zeker niet uit het oog worden
verloren; tevens mag anderszins niet voorbij wor-
den gezegd, dat de kerk steeds heeft moeten onder-
vinden, dat des Heeren Woord waarachtig is; indien
gij van de wereld waart, zoo zou de wereld het
hare liefhebben.
Dit is niet te sterk gesproken.
Alle handelingen, indertijd door het Classicaal
Bestuur in de *Nieuwe kerk* gepleegd, zijn door
dit vonnis goedgekeurd.
De afwijkende conclusie van dit vonnis zal
wel hieruit te verklaren zijn, dat men de „Dole-
renden” te zijner tijd beschouwde als een nieuw
genootschap, en alzoo onafgeheeld, dat de „Dole-
renden”, ook al gold de op hen toegepaste cen-
suur niet, feitelijk zich buiten het Beheer had-
den geplaatst, door tot een ander genootschap
over te gaan.
Althans op deze, o. l. geheel onjuiste over-
weging, rustte het vonnis van den Hoogen Raad
in zake de Amsterdamse Beheersquaestie.

Officiele Berichten.
Met verkorting uit het Kerkblad van 17 Mei.
Kort verslag van de Classis Rotter-
dam, gehouden 17 April 1894 te
Rotterdam.
In de plaats van Ds. Biesterveld wordt Ds.
Landwehr benoemd als deputaat ad examina.
De vraag van Rotterdam B: kan de Classis
een weg aanwijzen, waarlangs te Rotterdam de
ineensmelting zou kunnen bevorderd worden,
wordt aangehouden tot de volgende vergade-
ring.
De zaak van het uitkeeren van pensioen aan
een dienaar, die emeritus verklaard werd, wordt
aan de betrokken kerk in handen gegeven, als
die eerst gecroepen is in deze zaak handelend
op te treden.
Er wordt besloten een Classicaal Zending-
dag te houden. Als commissie om dezen voor
te bereiden worden benoemd Ds. Douma, Ds.
Landwehr en Ds. Lion Cachet.
De Classis besluit op de eerstkomende Part.
Synode te brengen de vraag: of het niet wen-
schelijk is, dat er in de kerken eenstemmigheid
besta in opzichte van de bevestiging van her-
benoemde kerkeraadsleden.
Ds. Biesterveld neemt hartelijk afscheid van
de Classis. De voorzitter wenscht hem de leiding
des H. Geestes toe. Ook brengt de voorzitter
den dank der vergadering aan Ds. Gunst, die
gedurende eenigen tijd het scribaat waarnam.
De roepende kerk voor de volgende verga-
dering, welke D. V. den derden Dinsdag in Juli
zal gehouden worden, is Rhooen.
Kort verslag der Classicaal vergade-
ring der Classis Middelburg, ge-
houden te Middelburg op 8 Mei
1894.
Voor het rapport van de br. Littooi, v. d.
Velden en Bauman over het karakter der ker-
kelijke tucht wordt diligent-verklaring gevraagd
en verleid.
Aan de Prov. Synode zal gevraagd worden:
hoe die vaststelling van het visitatie reglement
ten vorigen jare moet worden verstaan en of
de Classis volkomen vrij staat tegenover het-
zelfde? De bezwaren tegen 't vastgestelde regle-
ment worden nu niet behandeld, maar tot een
volgende Classis verg. uitgesteld.
Opvoeding kerk voor de volgende vergade-
ring is Oostkapelle. De volgende gewone Classis.
Verg. van Augustus wordt gesteld op 24 Juli
a.s., wanneer tevens het peremptoir examen van
den Eerw. Heer Steijling zal plaats hebben.
Vergadering der Classis Zwolle, 9
Mei 1894.
In Kampereen kon blijkens het rapport der
Deputaten aan vereniging nog niet worden ge-
dacht, wijl in den boom van kerk B te veel
verdeelheid is. Een nieuwe commissie wordt
benoemd, bestaande uit Brs. Westerbeek van
Eerten, Ploos van Amstel en Segboer.
Langeslag vraagt of zij, als behoorende onder
de burgerlijke gemeente van Heino kan geacht
worden te zijn de Geret. kerk van Heino. Aan-
gezien een toestemmend antwoord op die vraag
eenigzins vooruit zou grijpen, op wat te Heino
zal worden gedaan, meent de Classis op die
vraag geen antwoord te moeten geven.
In aanmerking genomen, dat de plaatselijke
ineensmelting in de kerken der Classis Zwolle
betrakkelijk weinig vordert, zal voortaan bij de
rondvraag, volgens Art. 48 D. K., ook daarop
de aandacht worden gevestigd.
Prov. Synode van Z.-Holland.
De Kerkeraad der Geret. kerk te Alfen a/d.
Rijn bericht aan de afgevaardigden der Classis
van Zuid-Holland, dat de Prov. Synode D. V.
zal gehouden worden op Woensdag 30 Juni
a.s. in het kerkgebouw alhier. Opgaven van
de namen der afgevaardigden; punten voor de
agenda enz. worden spoedig ingewacht bij den
eerstondergeteekende.
Namen des Kerkeraad,
R. SCHUURMAN, Voorz.
J. EIGEMAN WEN., Scriba.
Provincie Overijssel.
De kerken te Kampen A en B, aangewezen
om de Prov. Synode van Overijssel saam te roe-
pen, geven mitsdien kennis, dat bedoelde Syn-
ode, D. V. op Donderdag 5 Juli e.k. te Kam-
pen zal worden gehouden in de kerk-Hagenpoort,
aanvangende des ochtendens tien uren.
Punten voor het agendum worden vóór 16
Juni ingewacht bij den laatstondergeteekende.
Op last der kerken,
Ds. J. BAYNICK.
Ds. J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN.
Kampen, 15 Mei '94.
Prov. Synode van Utrecht.
De kerk van Mijdsrecht brengt ter kennis aan
de verschillende Classis in Utrecht, dat D. V. de
e. k. Prov. Synode zal gehouden worden op
Donderdag den 21sten Juni a. s. te Utrecht.
In te zenden stukken en punten voor het
agendum worden ingewacht bij Ds. H. de Koning,
vóór of op den 25sten Mei.
De Kerk van Mijdsrecht,
J. KONING, Praeses.
H. DE KONING, Scriba.
*De Zendingssdag van de Prov. Synode van
Groningen, georganiseerd door de Commissie
voor Evangelisatie, zal D. V. Woensdag 30 Mei
te Uithuizen gehouden worden.*
Aanvang voormiddags 10 uur; pauze 1—3;
slotrede 's avonds 7 uur.
Als sprekers zullen optreden:
1. Ds. G. Geerds te Appingadam. Onderwerp:
Biedt het Calvinisme den besten waarborg voor
de vrijheid des volks?
2. Ds. A. Koppe te Zuidwolde. Onderwerp:
De Catechisatie.
3. Ds. H. Scholten te Zuidhorn. Onderwerp:
Onze roeping tegenover de Bijbelgenootschappen.
4. De Heer L. Koopman, Colporteur. Onder-
werp: Mededeelingen uit het Colportage-leven.
5. Ds. J. A. Ploos van Amstel te Reitsum.
Slotrede.
In de pauze zal een gemeenschappelijke maal-
tijd gehouden worden a 1 gulden de persoon.
Wie daaraan wenscht deel te nemen, melde
zich vóór Dinsdag 29 Mei aan bij Ds. J.
Duursema te Uithuizen.
Namen des Commissie,
R. H. Vos, Praes.
H. SCHOLTEN, Secr.
1) (Om een fout in den datum wordt dit bericht
nogmaals ingetroonden.)

Buitenland.
Engeland. Voorstel tot scheiding van
kerk en staat in het Vorstendom Wales.
Maandag voor acht dagen werd in het Engelsch
Lagerhuis een wetsvoorstel ingediend tot los-
making der Engelsche Episcopale Kerk in Wales
van de banden, die haar aan den staat verbind-
den. Het is dit jaar juist een halve eeuw ge-
leden, dat er een vereeniging werd opgericht
om tot verbreking van de banden, die de kerk
aan den staat verbinden, te geraken. Ook is er
door het parlement een maatregel genomen om
de privileges der Schotsche staatskerk in te
korten. De heer J. Carvell Williams was van
het begin af lid van bovengenoemde vereeniging
en sedert 47 jaren haar secretaris. Na een strijd
van vijftig jaren ziet deze nog krachtige grijsaard,
dat de lersche Episcopale kerk geheel vrij-
gemaakt is; dat de gegronde hoop bestaat, dat in
Wales de staatskerk op het punt staat verlost
worden van het staatsjuk, dat een juk mag ge-
noemd worden, ook al brengt het vele geld-
elijke voordeelen aan; dat de Schotsche staats-
kerk van haar uitsluitende privileges staat be-
roofd te worden, terwijl Engeland's eerste staats-
kerk zeer wel toonen te begrijpen, dat ook voor
Oud-Engeland de staatskerk niet op den duur te
behouden is.
Het is wel te denken, dat de voorstanders der
staatskerk alles in het werk stellen wat mogelijk
is om dezelve nog in Wales te redden. De
herzog van Westminster vraagt niet minder dan
drie tonnen gouds om een agitatie in het leven
te roepen, ten einde den gevreesden slag van
„de kerk van Wales” af te wenden. Daaren-
tegen zit de „liberation society” ook niet stil;
deze vereeniging zoekt f 60,000 saam te bre-
ngen ten einde een campagne te houden ter be-
pleeting van het beginsel van gelijkheid voor
de wet voor alle gezindten.
Wanneer de Episcopale kerk van Wales op-
houdt staatskerk te zijn, kunnen hare bisschop-
pen niet meer als leden van het Hoogerhuis
zitting nemen; de regeering wil aan enkele bis-
choppen in Engeland toestaan, om met de „Peers”
van het Hoogerhuis te vergaderen, om daardoor
het getal bisschoppen, dat thans zitting heeft te
vergroeten. Geen wonder, dat tegen dit voor-
stel van de regeering eenige parlementsleden
opkwamen; ook is het uit de *Bill* niet duide-
lijk wat men doen zal met Kathedralen,
wanneer de staatskerk wordt opgeheven, daar
in sommige streken het getal aanhangers der
staatskerk zoo geslonken is, dat onblijkelijk
moet genoemd worden, dat aan de enkele een
groot kerkgebouw, hetwelk staats eigendom is,
wordt afgestaan. Ook komt het sommige wat
heet gebakerde leden voor dat het voorstel der
regeering een al te langzame losmaking van de
banden, die de Episcopale kerk van Wales aan
den staat verbinden, voorstelt.
Het pleit voor bevrijding der kerk van staats-
banden wordt in Engeland niet alleen gevoerd
met bewijsgronden, die aan de politiek ontleend
zijn. Zeker is het onrechtvaardig uit een staat-
kundig oogpunt, dat sommige burgers trotse
kerkgebouwen, rijke tractementen voor predikan-
ten en bisschoppen enz. enz. voor hun ere-
dienst van de overheid ontvangen, terwijl anderen
daaraan mede kunnen betalen en zelfs nog in
het onderhoud van herders en leeraars, van
kerkgebouwen enz. kunnen voorzien. Doch er
wordt ook op gewezen, dat het staatkundig argu-
ment bij de vrijmaking der Episcopale kerk
niet den bovengenoemde hebben mag; dat veelmeer
den nadruk dient gelegd op de Kroonrechten
van den Koning der kerk, en op het geestelijk
karakter van de kerk van Christus. Erkent men
Christus als de koning door God gezalfd over
Zijn Zion, dan mag de kerk alleen geregeerd
door hen, die instrumenten kunnen genoemd
worden naar Gods Woord, in de hand des
Heeren, d. w. z. door de wetige ambtdragere,
en tot deze kon men toch niet de overheids-
personen rekenen. De belangen van de kerk
des Heeren zijn te teeder om door de handen
behandeld te worden van hen die het zwaard
dragen.
Bij de worsteling der partijen heeft lord Ro-
sbery zich in een rede, te Edinburgh gehouden,
uitgelaten, dat de staat evengoed recht heeft tot
het stichten van een kerk als tot het saam-
brengen van een leger. Het is wel te denken,
dat deze uitslating groot opzien verwekt heeft
en nu door de voorstanders van de vrijmaking
der staatskerk vlijtig geexploiteerd wordt, om
aan te toonen hoe onhoudbaar het is te stellen,
dat het verzamelen van een kerk het werk zou
zijn van de overheid.
Dit is zeker, dat het op zijde zetten van de
Iersche Home-rulequaestie, althans dit goede
heeft uitgewerkt, dat men in het parlement aan
den arbeid is getogen om de kerkelijke vraag-
stukken tot oplossing te brengen. Wij houden
er ons van overtuigd, dat het Ritualisme, d. i.
die richting in de Episcopale kerk die er naar
streeft om Roomsche ceremoniën bij den ere-
dienst in te voeren, een knak zal krijgen die
het nooit zal te boven komen, zoo spoedig de
leden der Episcopale kerk in de kosten van den
kerkediens uit eigen middelen zullen moeten
voorzien.
Duitschland. Krenking van het recht
der Gereformeerde kerk in Pruisen.
In 1817 werd in Pruisen de Unie afgekondigd
door koning Fr. Wilhelm III. In het stuk waarin
dit geschiedde, verklaarde de koning, dat noch
de Lutherse kerk Gereformerd werd, noch de
Gereformeerde Lutherse, maar dat beide een
opnieuw bezielde, evangelisch Christelijke kerk
in den geest van haren heiligen stichter zouden
worden. In een kabinetsoorde van 1834 zeide de
koning: „De Unie heeft niet tot doel en beduidt
ook niet het opgeven van de geloofsbelijdenis
die tot hertoe van kracht was; ook is het gezag,
hetwelk de belijdenisschriften van de beide Evan-
gelische confessionen tot hertoe gehad hebben,
door haar niet opgeheven.”
Sedert het jaar 1850 werd de geüniteerde
Evangelische kerk niet meer door het minis-
terie van eredienst, doch door den Evan-
gelischen opperkerkeraad geregeerd, een lichaam
dat onmiddellijk onder den koning staat.
In 1852 werd bepaald, dat deze opper-
kerkeraad uit Gereformeerde en Lutherse leden
behoorde te bestaan. Wanneer er een beslissing
moet genomen worden, de Gereformeerde kerk
betreffende, dan mochten alleen de Gerefor-
meerde leden van den opperkerkeraad daarover
hunne stem uitbrengen; gold het zaken, de
Lutherse kerk betreffende, dan hadden daar-
over alleen de Lutherse leden te beslissen. Dit
dood althans eenigen waarborg, dat de kerken
hare belijdenis zouden kunnen houden.
Maar hoe is het tegenwoordig gesteld? In
den Evangelischen opperkerkeraad is geen enkel
lid meer te vinden, dat gerekend kan worden
tot de Gereformeerde kerk te behooren. Daar-
om is de vraag niet ongepast, hoe het moge-